

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Breviarium cisterciense (pars aestivalis) - Cod. Karlsruhe 3426

[Herrenalb], [13. Jahrh.]

Petrus, Philipus, Jacobus, Auffindung des Kreuzes [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-90406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-90406)

ego in uobis. Sicut pal
 mes nō potest ferre. fructu
 sū asemetipō mli manse
 rit in uita. sic uer uos
 mli in me manseritis
 Ego sū in uis x uos pal
 mites. Qui manet in me
 x ego in eo hic fert fructu
 sū multū. qā sine me nich
 il potestis face. Si q̄s in
 me nō manserit mitte
 tur foras sicut palmes x
 arefret x colligent eū x
 mignem mittent x ar
 det. Si manseritis in me
 x uerba mea in uobis
 manserint. qd̄ aliq̄s uo
 lueritis petitis x fiet uo
 bis. In hoc clarificatus
 est p̄ mens ut fructū
 plimū afferatis x effica
 am mei discipuli. Sicut
 dilexit me p̄ x ego di
 lexi uos. Manete in di

lectōe mea. Si p̄cepta
 mea seruaueritis mane
 bitis in dilectione mea. sicut
 x ego p̄ris mei p̄cepta ser
 uauim. x maneo in eis di
 litione. **Hec locutus sū uo
 bis ut gaudiū meū in uo
 bis sit x gaudiū ur̄m im
 pleatur. Pa. Alla. R.
 Conla. v. Amis. bn.**
**Qui manet in me. Ad
 u. xix. cap. v. col. q̄re
 de ruglis. us a. Alla.
 R. Inocent. v. Amis
 int. Buis uir q̄ metuit.
 Ruyti cap. O ilectus.
 R. Iste scitis digne. ymn
 Ihu corō. v. Iustus q̄. mt
 Buis uir q̄ me. col. In
 tercellio. De l. hugone
 dme. Iste agnouit. v.
 Iulhi de. col. O eius q̄
 nos. t. R. B. cati
 sūt secū. rugl. O ix**

it symon petrus. **A**udi
eus adno. **iii.** & **bars**
uir. viii. & **Deore. xii**
& **Indyademate. viii.**
Qui manet. **De l. hu**
gone. Collaudabūt.
Adm. xix. sic de l. bā
dicto. ceta oia sic vni
de. a pnt. Petri. mē
cap. Iustus li morte.
& **Glia x ho. v. Iustus g.**
mē bars uir q. iuffert.
col. Adesto dñe. mē
euph. Bars uir q. me.
v. iustū de. lco. S. i qd
uult. eucl. N. li gra
nū. m. & bars uir.
viii. & Deore. xii. &
Indyademate. v. Qui
manet. ceta oia qre
vni uir n. pnt. Phi
lyppū & iacobi. cap.
Iam nō estis. & Tanto
qre. v. Finis. mē. a.

Statuit iusti in magna
constancia aduersus
eos qui se angustiaue
rūt & qui absteruerūt la
bores illoꝝ alla. **col.**
Deus qui nos in
tūa aploꝝ tuoz
phylippū & iacobi sollemp
nitate letificas. pre
staquesumus. ut
quozum gaudemus
meritis. in seruam
exemplis. **Deo. d.**
vine. de l. petro.
Beatus uir qui me.
inuit. Alla. al. al.
In p. a. a. Alla. v.
In oem terram exiuit.
Sermo ex commen
tario bñ augustini
Si ignom. epñ.
satis me & pres
men utiqz ignouise
tis & ammodo igno

121
scens en et uidistis en
uerba sibi rugly scēs
kūm ita recte intelli
guntur. si cū superior
bz reperuntur habere
concordiam. Conueni
re em sequētia prece
dentibus debent quādo
ueritas loquitur. **R.**

Vir tunc magna redde
bant apostoli. Testimo
nium resurrectionis
ihesu xpi domini nei.
alleluia alleluia. **V.**

Repleti quidem spiri
tu sancto. loquebantur
uerbum dei cum fidu
cia. Testimonium. **P. 17.**

Superius dixit
erat dominus
et si abierto et prepa
rauerō uobis locū
iterum uenit et ar
ripiam uos ad me

ipsum. ut ubi ego sum
et uos sitis. **D**em
de addidit. **E**t quo
ergo uado satis et
uiam satis. **Q**ui
bus uerbis nihil
ostendit. aliud esse
quod dixit. nisi quā
ipsum laebant.

Ibant gaudentes **R**
a conspectu consilij quā
digni habiti sunt p
nomine ihesu contu
meliam pati. **A**llelu
ia. alleluia. alleluia

V. Non sunt loque
re neq; sermones quo
rum non audiuntur
uoces eorum. **A**llā.
allā. allā. **It. 17.**

Quod ait domi
nus. ut ubi
ergo sum et uos si
tis. ubi erant futu

ri nisi in ipso. ac per
hoc etiam ipse in
se ipso. Et ubi ille
ibi et ipsi hoc est
in ipso. Ipsa est igitur
uita eterna in
qua futuri sumus
cum acceperit nos
ad se. Et ipsa uita
eterna quod ipse
est in ipso est. Et
go ubi est ipse et
nos sumus. hoc
est in ipso. **R.**

Ego sum uitis uera
et uos palmites.

Qui manet in me et
ego in eo hic fert fructum
multum. alleluia.
U **M**anete in dilectione mea
sicut dilexi uos. **Qui.**

Quoniam **l. m.**
tens sequentia

precedentibus dominum
si cognouissetis me
inquit et patrem
meum utique cognouissetis.
Hoc est quod
ait. nemo uenit ad
patrem nisi per me
Demum subiungit
Et ammmodo cognoscetis eum. et iudicatis eum.

Docete filios **R.**

uel deos alla. Et me
moriter tenent alla.
et ore iterantent. al. al.

U. Filii qui nascuntur
et exurgent enarrabunt
filios suos. **Et. l. u.**

Philippus unus
exapulis quod au
dierat non intelligens
domine inquit ostende
nobis patrem et iustifi
cat nobis. **Cum dicit.**
Tanto tempore uobiscum su

et non cognouistis me
Phylippe qui uidet me
uidet et patrem. non
creditis quia ego in
p[atr]e. et pater in me est.

Non quia propter opera
ipsa credite. **R.**

Non uos me elegistis
sed ego eligi uos et posui
uos. **Et** uentis et fructu
afferatis et fructus ur
maneat. **al. al. u.** **S**ic
mit me p[atr]e et ego mitto
uos. **Et. u.** **A**nte
m[er]cepit d[omi]n[us] discipulos
q[uo]d tanto t[em]p[or]e n[on] ip[s]is
erat et non cognosce
batur. **H**omine ip[s]e eis
dixerat. quo ego ua
do satis et uiam satis
et se nescire dicentes
eos hoc scire conuice
rat. addendo atq[ue] di
cendo ego sum uia et

122.
ueritas et uita. **Et** quo
modo n[un]c dicit. tanto
t[em]p[or]e uobiscum sum. et
non cognouistis me.
n[on] p[ro]ferto et quo uet
scirent. et uiam scirent
non ob aliud nisi q[uo]d
ip[s]um utiq[ue] scirent.

Gaudete in d[omi]no. **R.**
al. uentos uent collau
dano **al. u.** **S**antate ei
tantum nouu. bene
psallite ei in iubilacoe.
Alla. u. **R.** et que
stio facile soluitur si
dicam[us] q[uo]d cum aliqui
discipuloru[m] sciebant.
aliqui nesciebant. atq[ue]
in h[is] q[ui] nesciebant.
et phylippus erat. ut
q[uo]d ait. et quo ego ua
do satis et uiam satis
illis dixisse intelliga
tur qui eu[m] sciebant.

non illis qui eum nescie-
bant. ex quibus & philip-
pus erat quibus de. tan-
to tunc uobiscum sum et
non cognouistis me phi-
lype. **R.** **P**renotam
conspertu dñi al. **M**ors
satoru eius al. **U** In
conspertu eius phi eius
Mors. **um.** **R.** **ys**
qui filium iam nouerat
etiam illud de patre
dictum est. et ammo-
do cognoscetis eum &
uidistis eum. **D**icitur
est hoc propter om-
nimodum similitu-
dinem que illi cum
patre est. ut ideo am-
modo dicerentur ag-
noscere patrem quia
nouerant et filium.
qui patri per omnia
similimus est. **E**rgo

iam sciebant filium
et si non omnes. cer-
te quidam eorum quibus
dicatur. & quo uado
scitis et uiam scitis.
R. **T**estis uera al.
Conuertetur in quidi-
um al. al. **U** **M**un-
dus autem gaudebit.
uos autem contristi-
bitur. sed testis uera.
Con. a. a. **Ala. u.**
Annuntiauerunt. **Iohm**
In illo t. d. ihs d. l.
Non turletur cor uestrum
Creditis in diem & in
me credite. **Et R.**
Om. l. e. b. augustinus
in epi. **O**rigenda
nobis est ad deum
maior intentio fides
ut uerba scti eugly
que modo in a. u. au-
ribus conuerunt. etia

mente capere ut tunc
 possimus. **I**tem enim
 dñs ihus xp̄s. Non
 turbetur cor uestrū
Creditis in dñm ⁊ in
 me credite. **R.** **F**ilii
 ubi uenite ⁊ uide
 uires cū coronis qui
 bus coronauit eos do
 minus. **I**ndie sollemp
 nitatis ⁊ lenie. alla.
v. **I**nduit eos dñs glo
 ria glie ⁊ coronauit eos.
Indie. **x.** **T**e di
 sapuli mortem tam
 qm hoies timerent.
 et ideo turbarentur.
 solator eos dñs enā
 se dñm esse ⁊ testans.
 creditis inquit in dñm
 ⁊ in me credite. quia
 dñs est ut si in dñm
 creditis. etiam in me
 credere debeat. **R.**

nō esset dñs si xp̄s
 nō esset dñs. **R.** **L**ux ge
 nua lucebit satis tunc dñe
Et eternitas tpm al. al.
v. **E**go exultationis ⁊ la
 latis in tabernaculis iustorū.
Creditis in dñm **x.**
 ⁊ in me credite. quia natu
 ra est. nō rapina esse e
 qualem deo. **S**e metipm
 em exinaniuit forma
 serui accipiens. n̄ tñ
 forma serui accipiens.
 nō tñ forma deitatis
 amittens. **M**ortē ergo
 hui⁹ forme metuitis
 serui. **N**on turbetur
 cor uestrū. suscipiat em
 illam forma dei. **R.**
Isti sūt due oliue ⁊ dua
 candelabra lucenna ante
 dñm. al. **H**nt p̄tatem
 claudē reli nubi⁹ ⁊ ape
 rire p̄tatem q̄ lingue

eorū clauēs celi sūt al.
Ubi sūt duo filij splen
doris. qui abstrahunt dnato
ri uniuersa terre. **U**nt.
Quid est qd' se **xij**
quiritur. in domo patris
mei mansiones multe
sūt. mihi quā et tibi me
tuebant. **U**nde audire
debuerūt. non turbet
cor uesterū. **Q**uis em̄
corū non metueret
cū petro fidenciori utiqz
pmpnciori dntū esset.
non tantabit gallus
donec tet me neget.
Tanto tempore uo **R.**
bilatum sum et non cog
nouistis me. phylippe qui
uidet me uidet et patrem
al. non credis. **Q**uia
ego in patre et pater in
me est allā. allā. **U**.
Si cognouissetis me et

patrem meum utiqz et quo
uisissetis et ammōdo cog
nouissetis eū. **U**ā. **S**im
Talio t. d. ihs **iohan**
d. l. **N**on turbetur cor
uerū. **C**reditis in diu
et in me credite. **I**n domo
patris mei mansiones
multe sūt. **S**i quo min⁹
dixissem uob. quia ua
do parare uobis locū.
Et si abiero et ppaue
ro uobis locū. iterū
uenio et accipiam uos
ad me ipsum. ut ubi
ego sum et uos si
tis. **E**t quo ego ua
do latib et uiam sci
tis. **D**icit ei tho
mas. **D**omine
nescimus quo ua
dis. **E**t quomodo
possimus uiam sci
re. **D**icit ei ihesus

Ego sū uia & ueritas
 & uita. Nemo uenit
 ad patrem nisi per me.
 Si cognouissetis me
 & patrem meū utiq;
 cognouissetis & amo
 do cognoscens eū & ui
 distis eū & uidistis eū
 Dicit ei philippus.
 Dne ostēde nobis pa
 trem & suffiat nobis
 Dicit ei ih̄s. Tanto
 tpe uobiscū sū & non
 cognouistis me. Phi
 lippe qui uidet me ui
 det & patrem. Quomō
 tu dias ostēde nobis
 patrem. Non credis qā
 ego in patre & pater in me
 est. Verba que ego lo
 quor uobis amē qd̄ nō
 loquor. De autē in me
 manens ip̄e facit opa.
 Non creditis qā ego

in patre & pater in me est. N
 loquā propter opa ip̄a cre
 dite. Amen amen dico
 uobis q̄ credit in me opa
 q̄ ego facio & ip̄e faciet
 Et maiora horū faciet
 qā ego ad patrem uado.
 Et quōtūq; ueneritis in
 nomine meo hoc faciam
 ut glorificetis patrem in filio
 Si quid ueneritis in nomine
 meo hoc faciam. *l. a.*
Alia. R. Conth. u.
Amis. B. Isti sūt due
olue & duo camelabra
lucerna ante dñm hnt
utatem claudē celū nu
libz & aperit portas eius
qā lingue eorū clauē ce
li hnt sūt al. vi. cap.
Similiter qm̄ diligen
 tibus dñm om̄a co
 operantur in bonū hys
 qui eodm̄ p̄positū uo

cati sunt facti. **U** Consta.

Exaudi nos is **col.**
salutaris fit. **7** aplozu
tuos nos tuere plidys
quos donasti fideles
esse doctrimis. **ix. cap**

Permanus aplo
ru habant lig
na et prodigia multa
implete. **U** Annun.

Familiam **col.**

tuam domine pro
pitius intuerere. **7** a
postolicis defende p
lidys. ut eorum pre
cibus gubernetur.

quibus mittur te co
stituentem primari
bus. **us. R** Inocent

U Primis. **mt.**

Non tue letur cor ue
stru neqz formidet
creditis midum **7** m
me credite in domino

pateris mei manlio
nes multe sunt a. a.

Innuentione locu

Michi **as cap.**

Manum ablit
gliari in li mteuce
dm nei ihesu xpi.
per quem michi ma
dus crucifixus est.
et ego mundo. **R**

Derux gliola. **U**

Adam' te xpe **7** te.

mt. **D**erux benedic

ta qua mte pependit sal
uator mdi **7** mte triu
phant rex anglor' al'

Deus qui **col.**

Dempram salu
tiferi crucis tuentore
passioms tue inuacra
lulatasta. cred ut uita
lis ligni precio etue
uite suffragia con
sequamur. Qui ois,

Inuit. alla. **V** Beatus uir
Quare sic. **Icones exomel**
beati s^ci pape Leo p^{ri}ma.

Tu dñs nr̄bz suis tra-
didimz aparentibz
et fr̄bz et cognatis et
amicis. et morte exuob
afficient. Inuorem dolo-
rem mala ingerunt.
que aberrantibus infe-
runtur. **R** Preciosa inq.
vt s̄. **H**inc de uida tra-
ditore suo dñs p̄ psal-
mistam dicit. Et quide-
si inimicus m̄s male-
dixit; in sustinuissem
uitę. et si is q̄ oderat
me. sup me magna lo-
cutus fuit; abscondisse
me forsitan ab eo. **R**
Terticia uia vt s̄. **H**inc
iterum dñs dicit. Homo

pacis mee unq̄ spabam
et qui edebat panes me-
os. ampliauit aduersum
me suplamatione. Ac si
de traditore suo ap̄tis
uocibz dicat. Transgres-
sione eius tanto grau-
ptuli. quanto hanc ab eo
qui m̄s eē uidebat senti.
R Iustoz aīe iunauit dei s̄.
Et non tanger illos torment-
malicie. **V** Hic sūt oculis in
sapientia mori illi aut s̄ in
pace. Et **O**mnes electi q̄
summy capitis t̄bia s̄.
cap quoz suū in passione
secunt. ut ip̄os infra mor-
te aduersarios **ozca**. sentiat.
de quoz uita. **V** **N**ō p̄sume-
bant. et tanto eis crescat
merces opis. quanto eis lucrū
p̄ficiat exaltene dampno

caritatis & filie ierlm. ue.
Imy. n. a. affa. **D**ixit et tra
cum rel. **V** Justoz anime.

Quia dura sunt que de
afflictione mortis pdicun
tur. p. tuis consolatio de
gaudio resurrectionis est
infertur cum dicit. Capill
de capite uio non pibit.

vi

Ego sum uias **vs.** **A**it
g. dñs mibz suis. Capill
de capite uio non pibit.
uidelicet ap. dicens. Cur
timeatis ne peat qd inci
sum dolet. qm et uis in
uobz p. ue n. pot. qd inci
sum non dolet. **L**ux pe
ma lu.

vii

Idem pol
fessio **Imy.** aie inuicue
patientie ponit. q. radix
custosq. oim uirtutum
patientia est. Per patienti

am quippe possidem
aias mas. q. cu nobis
ipis dominari dicunt.
hoc ipm incipim possi
dere qd sum. **G**audere
uult **vs.** **P**atientia e
aliena mala equmiter
p. peti. contra eum quoz
qui mala urogat nullo
dolore mordet. Nam q.
sic p. rimi mala portat.
ut tam tacitus doleat.
et temp. digne retribu
tionis querat. p. nent
tiam non exhibz. **S**olent.

Lauerunt stolas suas et
cantidas eas fecerunt in sang
ne agriz. **I**hu sur q. uenerit
et mag. tribu. et laue. sto
suas. Et c. **ad c. a.** affa.
Dne audiu. **P**unigate.
Egressus es. **O**mnia tra.

Nullo tpe. fiat **S. iohm**
 homo exphariseis nicho
 dem noie princeps iude
 or. Hic uenit ad ihm n
 octe et dixit ei. Rabbi
 scim qz adeo uenisti ma
 gis. Et rel. **o. l. e. b. aug.**
Ite nichodemus ex his erat
 qui crediderant in noie
 ihu. uidentes signa et
 prodigia que faciebat.
 Superi eni hoc dixit.
O dulces lignum dulces cla
 uos dulce pond' sustinuit
 qd' solu' fuit dign' portare
 p'num hui' seculi alta. **v**
 Hoc signu' c'is erit in celo
 cum d'ns ad iudicandu' ue
 nerit. Ad solu'. **C**um ihc
 eet uisus in pascha in
 die festo multi credideru't
 in noie eius. Quare cre

didierunt. Sequit' et dicit.
 Uidentes signa que facie
 bat. **H**oc signu' c'is erit
 in celo cum d'ns ad iudicand'
 uenerit. tuc manifesta erit
 abscondita cordis nri al' **v**
 Cum sedit filius hois in sede
 maiestatis sue et cepit iudi
 care scdm pignem. Tunc.
De nichodemus quid dicit
 Erat princeps iudeoz ni
 chodemus noie. Venit ad
 ihm nocte. et ait illi. Rab
 bi scim qz adeo uenisti
 magi. Et ille g. a. credi
 derat in noie ei. **v**
O crux benedicta que sola fu
 isti digna portare regem
 celoz et d'nu' **v** **O** crux ad
 mirabilis euacuatio iud
 ueris restauratio sanitatis
 l' sola. **V**nde crediderat

vi

vii

nichodemus. Sequitur. Nemo
propter haec signa facere que
tu facis nisi fuerit deus cum
eo. Si nichodemus de illis
erat qui crederant in nomine
Iesu. iam in isto nichode-
mo attendamus que Iesus
non se credebatur eis. Res-
pondit Iesus et dixit ei.
Amen amen dico tibi nisi
quis natus fuerit de novo non
potest videre regnum dei.

Oculus gloriola oculi adoranda
olignu pccatum et ad-
mirabile signu pgs et
diabolus est uict et mund
xpi sanguine redempt al.

V Adoremus omnes signaculum p
quod saluus sumus sacrament.
Per quod. **S; iohannem**
et illo tpe. Erat homo ex
pharisaeis nichodemus

noie princeps iudeor.
Hic uenit ad Iesum nocte
et dixit ei. Rabbi scimus
quod a teo uenisti magister.
Nemo enim potest haec signa
facere que tu facis nisi
fuerit deus cum eo. Respon-
dens Iesus dixit ei. Amen
amen dico tibi nisi quis
natus fuerit de nouo non
potest uidere regnum dei.
Dicit ad eum nichodemus.
Quomodo potest homo natus
fuit senex. Numquid potest
inuenire matris sine
ueterato uirgine et nasci.
Respondit Iesus. Amen
amen dico tibi nisi quis
renatus fuerit ex aqua
et spiritu non potest intrare
in regnum dei. Quod natum
est ex carne caro est. Et